

Muutoksenhaku Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksestä

Kaupunginhallitus 31.03.2025 § 125

186/02.06.01.04/2022

Valmistelu

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus päätti kokouksessaan 22.1.2025 § 5 Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän edellisten vuosien alijäämien kattamisesta ja laskutuksesta. Aluehallituksen tekemän päätöksen mukaan Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän edellisten vuosien alijäämästä maksamatta oleva osuus laskutetaan kuntayhtymän entisiltä jäsenkunnilta siten, että alijäämä tulee kokonaisuudessaan katetuksi peruspääoman jäsenkuntaosuuksien suhteessa.

Sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminta siirtyi 1.1.2023 Lapin hyvinvointialueelle. Samalla kuntayhtymän oli katettava sille kertynyt alijäämä.

Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuusto päätti 29.11.2022 § 48 kohdan 2 mukaan, että kunnat maksavat mahdollisen alijäämän tilinpäätösvuoden ja sitä edeltävän kahden vuoden kuntalaskutuksen suhteessa.

Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymähallitus päätti 13.12.2022 § 202, että edellisvuosina syntynyt alijäämä laskutetaan jäsenkunnilta valtuuston päätöksen 29.11.2022 48 §:n mukaisesti tilinpäätösvuoden ja sitä edeltävän kahden vuoden kuntalaskutuksen suhteessa. Yhtymähallituksen päätöksestä ei ole valitettu.

Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on yhtymähallituksen päätöksen mukaisesti laskuttanut alijäämän kuntalaskutuksen suhteessa. Muut Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnat ovat maksaneet laskun kokonaan, paitsi Keminmaa ja Tornio, jotka ovat maksaneet laskun osittain. Keminmaan kunta on 3.1.2023 lähettänyt reklamaation laskusta. Reklamaation mukaan Keminmaan kunta on maksanut laskun Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

Keminmaan kunta valitti Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston 29.11.2022 § 48 päätöksen kohdasta 2, kunnat maksavat mahdollisen alijäämän tilinpäätösvuoden ja sitä edeltävän kahden vuoden kuntalaskutuksen suhteessa, koska päätös oli Keminmaan kunnan mielestä lainvastainen. Valituksessaan Keminmaan kunta edellytti Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämän kattamista kuntayhtymän perussopimuksen 16 §:n mukaisesti.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ratkaisi asian 1781/2023 2.11.2023 tekemällä päätöksellä. Päätöksessään hallinto-oikeus kumosi Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston 29.11.2022 § 48 tekemän päätöksen. Hallinto-oikeuden

näkemyksen mukaan jäsenkuntien väliset vastuusuhteet alijäämän kattamisesta perustuvat kuntayhtymän perussopimuksen määräyksiin. Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän 1.8.2021 voimaan tulleen perussopimuksen 16 §:n 1 momentin mukaan jäsenkunnan osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyvät peruspääoman jäsenkuntaosuuksien suhteessa. Peruspääoman jäsenkuntaosuuksista on sovittu perussopimuksen 15 §:ssä.

Kemin kaupunki, Simon kunta, Tervolan kunta ja Ylitornion kunta valittivat Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO). KHO päätti 18.12.2024, että Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston päätökseen 29.11.2022 § 48 liitetty valitusosoitus poistetaan päätöksen kohdan 2 osalta. Hallinto-oikeuden päätös, jolla sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston päätös on kumottu, kumotaan ja poistetaan ja Keminmaan kunnan hallinto-oikeudelle tekemä valitus jätetään tutkimatta. KHO katsoi, ettei yhtymävaltuustolla ollut lakiin eikä kuntien väliseen perussopimukseen perustuvaa toimivaltaa päättää asiasta yksipuolisesti jäsenkuntia sitovasti. Yhtymävaltuuston päätöstä oli pidettävä luonteeltaan vain jäsenkuntia oikeudellisesti sitomattomana kannanottona, joka rinnastui kuntalain 136 §:ssä tarkoitettuun vain valmistelua koskevaan päätökseen, josta ei saa tehdä kunnallisvalitusta. (KHO:2024:131)

Ottaen huomioon tehdyt päätökset ja oikeuden ratkaisut ei Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymähallituksen 13.12.2022 § 202 tekemästä päätöksestä ole valitettu eikä tehtyä päätöstä ole kumottu. KHO on päätöksellään kumonnut ja poistanut vain hallinto-oikeuden asiasta tekemät päätökset. Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kattamattomat alijäämät tulee siten laskuttaa Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnilta Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymähallituksen 13.12.2022 § 202 päätöksen mukaisesti. Samaa Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston yksimielisesti esittämää ja KHO:n vahvistamaa oikeudellisesti sitoutumatonta kannanottoa tulee noudattaa myös vuoden 2022 käytöstä kertyneiden alijäämien kattamisen osalta.

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus käsitteli kokouksessaan 26.2.2025 Kemin kaupungin ja Tervolan kunnan asiasta tekemiä oikaisuvaatimuksia.

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus päätti kokouksessaan § 99 käsitellessään Kemin kaupungin tekemää oikaisuvaatimusta muuttaa oikaisuvaatimuksen kohteena olevan päätöksensä kuulumaan seuraavasti: "Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän edellisten vuosien alijäämästä maksamatta oleva osuus laskutetaan peruspääoman jäsenkuntaosuuksien suhteessa kuntayhtymän entisiltä jäsenkunnilta siten, että alijäämä tulee kokonaisuudessaan kateksi ja hylkäsi vaatimuksen muilta osin".

Samalla aluehallitus päätti, että mikäli kunnat eivät maksa kokonaan Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän edellisten vuosien alijäämästä maksamatta olevaa osuutta 15.4.2025 mennessä, hyvinvointialue vie asian hallinto-oikeuteen hallintoriita-asiana ratkaistavaksi.

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus päätti kokouksessaan 26.2.2025 § 100 hylätä myös Tervolan kunnan oikaisuvaatimuksen. Samalla aluehallitus päätti todeta, että aluehallitus on päättänyt muuttaa oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä Kemin kaupungin oikaisuvaatimuksen johdosta.

Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen 26.2.2025 § 99 ja § 100

Päätöksessään aluehallitus on viitannut KHO:n 18.12.2024 asiasta tekemään päätökseen 3592/2024 päätökseen, jota aluehallitus on tulkinnut virheellisesti. KHO ei ole päätöksessään kumonnut yhtymävaltuuston 29.11.2022 § 48 tekemää päätöstä eikä myöskään yhtymähallituksen 13.12.2022 § 202 tekemää päätöstä. KHO on kumonnut ainoastaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden asiasta tekemän päätöksen. Lisäksi yhtymähallituksen 13.12.2022 § 202 tekemästä päätöksestä ei ole valitettu, joten se on lainvoimainen.

Aluehallitus on päätöksessään tulkinnut virheellisesti, että reklamaatio laskusta tai laskun osittain maksamatta jättäminen olisi rinnastettava muutoksenhakuun yhtymähallituksen päätöksestä. Laskureklamaatio tai laskun osittain maksamatta jättäminen koskee yhtymähallituksen lainvoimaisen päätöksen täytäntöönpanoa.

Lisäksi aluehallitus on päättänyt viedä asian hallinto-oikeuteen hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, mikäli kunnat eivät maksa kokonaan Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän edellisten vuosien alijäämästä maksamatta olevaa osuutta 15.4.2025 mennessä. KHO:n päätöksen perusteissa todetaan, että perussopimuksen noudattamisen osalta sopijaosapuolia ovat jäsenkunnat, ei Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymä eikä siten myöskään Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueella on mahdollisuus yhtymävaltuuston ja yhtymähallituksen lainvoimaisten päätösten perusteella laskuttaa Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämät jäsenkunnilta.

Lapin aluehallituksen 26.2.2025 § 99 Kemin kaupunkia koskeva päätös on vastoin yhtymävaltuuston ja yhtymähallituksen tekemiä lainvoimaista päätöksiä sekä rikkoo kuntien keskinäistä sopimusta alijäämien kattamista.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kemin kaupunginhallitus päättää hakea muutosta Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen 26.2.2025 tekemään päätökseen § 99 koskien Kemin kaupungin tekemää oikaisuvaatimusta aluehallituksen päätöksestä 22.1.2025 § Kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunginjohtajan ja hallinto- ja kehityssjohtajan laatimaan muutoshakemuksen

Päätös

Kemin kaupunginhallitus päätti hakea muutosta Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen 26.2.2025 tekemään päätökseen § 99 koskien Kemin kaupungin tekemää oikaisuvaatimusta aluehallituksen päätöksestä 22.1.2025 § Kaupunginhallitus valtuutti kaupunginjohtajan ja hallinto- ja kehityssjohtajan laatimaan muutoshakemuksen.

Valmis lausunto toimitetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.